

Filosofie a její učitelé

Šalda kdysi v maličké poznámce (Nesnáze s učiteli, 2125, s. 248) napsal: „Při umění pokládám za důležité, aby si žák učitele svého volil, aby mu nebyl vnučován. Jen učitel, jehož silná tvůrčí osobnost žákovi imponuje a jej k sobě přitahuje, může jej něčemu naučiti.“ Mám za to, že totéž platí pro filosofii a filosofické učitele. Ovšem platí to jen na nejvyšších úrovních; a samozřejmě za určitých podmínek, zejména pokud je vůbec nějaká možnost výběru. Masovost vzdělání, která v poslední době právě u nás proniká do vysokých škol, nepochybně snižuje úroveň výuky – už jen z toho důvodu, že počet vysokých škol narostl neúměrně tomu, kolik bylo kvalitních docentů a profesorů (atd.). Navíc společenský tlak působil a působí spíše snižování požadavků než jejich zvyšování – a to prostě proto, že prvotní a hlavní zájem je o získání titulů, nikoli o získání skutečné kvalifikace. Vybírat si učitele (a také školy) je stále důležitější, ale zároveň nesnadnější. Zdá se, u nás bude ještě dost dlouho trvat, než si studenti začnou všimnout kvality svých učitelů a budou od nich chtít získávat vědomosti, nikoli především známky za zkoušky. Nic moc si neslibuji ani od vlivu našich západních sousedů (eventuelně od vlivů amerických), kde – jak se zdá – úroveň školství (až na výjimky) také klesá. Možná, že by dobrý vliv mohli mít studenti, přicházející z třetího světa.

(Písek, 100420-1.)